

Γιάννη Τζαβάρα

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ

Ηράκλειτος ο Εφέσιος (545-480 π.Χ.)

Τελευταία ενημέρωση: **Νοέμβριος του 2019**

Johannes Moreelse: *Ηράκλειτος* (1630)

Περιεχόμενα αρχείου (Ctrl + κλικ για μετάβαση):

- **ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ**
- **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (1968-σήμερα)**
- **ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ (1979-σήμερα)**

Rafaello: *Η Σχολή των Αθηνών* (1510-1511)
(λεπτομέρεια: Ηράκλειτος)

1. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βικιπαίδεια: [Ηράκλειτος](#)
- www.mousa.gr: [Ηράκλειτος ο Εφέσιος](#)
- Giannis Stamatellos: [Heraclitus of Ephesus, Life and Work](#)

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (1968-2019)¹

- Αξελός, Κώστας: *Ο Ηράκλειτος και η φιλοσοφία*. Μετάφρ. Δημήτρης Δημητριάδης. «Εξάντας», Αθ. 1974.
- Βέικος, Θεόφιλος: *Ο θάνατος στη σκέψη του Ηρακλείτου*. Διδακτ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη 1968.
- Βλαχοδημήτρης, Θ.: *Ηράκλειτος. Η καταγωγή, οι στόχοι και το βεληνεκές των ιδεών του*. «Σήμερα κι Αύριο», Αθ. 1982 (4^η έκδ.).
- Γιοντζής, Βασίλης Κ.: *Ηράκλειτος, ο σκοτεινός μύστης*. «Γιοντζής Βασίλης», Τρίκαλα 2018.
- Δενδρινός, Ν.: *Ηράκλειτος. Κήρυγμα για στάση ζωής. Μια εξ' υπαρχής προσέγγιση στον ηρακλείτειο στοχασμό*. «Παπαζήσης», Αθ. 1996.
- Ηράκλειτος: α) *Τα αποσπάσματα*. Προλεγόμενα-Μετάφρ.-Σχόλια Ευάγγελος Ν. Ρούσσος. «Α. Καραβία», Αθ. 1971. β) *Περί φύσεως*. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Ευάγγελος Ν. Ρούσσος. Νέα Έκδοση. «Παπαδήμα», Αθ. 1987. γ) *Αποσπάσματα (= Προσωκρατικοί Απαντα 8)*. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Αθανάσιος Κυριαζόπουλος. «Κάκτος», Αθ. 1995. δ) Μετάφρ.-Επιμ. Τάσος Φάλκος-Αρβανιτάκης. "Ζήτρος", Θεσσαλονίκη 1999. ε) *Αποσπάσματα*. Μετάφρ.-Επιμ. Γιώργος Γεωργούδης. "Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας", Βόλος 2003. στ) [Αποσπάσματα. Αρχαίο κείμενο. Σχόλια Ζαν Μπραν. Μετάφρ. Πόλυ Γκίκα \(«Μικρός Απόπλους»](#), 2002). ζ) *Προσωκρατικοί*. Τόμος Β': *Ηράκλειτος*. Τρίτη έκδοση, βελτιωμένη. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Ευάγγελος Ν. Ρούσσος. «Στιγμή», Αθ. 2000.
- Ιωαννίδη, Ελένη Γ.: *Ηράκλειτος. Γλώσσα και σκέψη*. Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αθ. 1962.
- Καβάσης, Θεόδωρος: α) *Διαλεχτικό τρίπτυχο. Λάο Τσε - Ηράκλειτος - Μαρξισμός*. "Δωδώνη", Αθ. 1983. β) Καβάσης, Θεόδωρος: *Από τον διθύραμβο στη διαλεκτική. Προσωκρατική σκέψη. Παρμενίδης, Αναξίμανδρος, Ηράκλειτος, Ζήνων*. Αθ. 2004.
- Καμαλάκης, Σπυρίδων Φ.: *Ηράκλειτος. Η πρωταρχική εμφάνιση του φιλοσοφείν*. «Εκδόσεις Αγγελάκη», Αθ. 2013.
- Κεσσιδής, Θεοχάρης Χ.: *Ηράκλειτος*. «Γόρδιος», Αθ. 2006.

¹ Τα αποσπάσματα του Ηρακλείτου σε αγγλική μετάφραση (Wikisource): https://en.wikisource.org/wiki/Fragments_of_Heraclitus#Fragment_2

- William Harris: Τα αποσπάσματα του Ηρακλείτου: αρχαίο κείμενο – αγγλική μετάφραση – σύντομα σχόλια: <http://community.middlebury.edu/~harris/Philosophy/heraclitus.pdf>
- Τα αποσπάσματα του Ηρακλείτου, αρχαίο κείμενο και νεοελληνική μετάφρ. Τάσος Φάλκος-Αρβανιτάκης (εκδόσεις «Ζήτρος», Θεσσαλονίκη 1999): <http://www.24grammata.com/wp-content/uploads/2011/01/Irakleitos-Apanta.pdf>
- Randy Hoyt: Τα αποσπάσματα του Ηρακλείτου με αγγλική μετάφραση: <http://www.heraclitusfragments.com/Fragments.html>
- Samuel Béreau: Τα αποσπάσματα του Ηρακλείτου μαζί με γαλλική και αγγλική μετάφραση: <http://philoctetes.free.fr/heraclite.pdf>
- Catherine Joanna Rowelt: Διεθνής βιβλιογραφία Ηρακλείτου: <http://philpapers.org/browse/heraclitus>
- Διεθνής βιβλιογραφία Ηρακλείτου (Heraclitus Bibliography): <http://www.presocratics.org/presocratics/bibliography/heraclitus-bibliography/>

- Λαμπρίδης, Χ. Α.: α) *Ηράκλειτος Βλόσωνος Εφέσιος. Φιλοσοφική ερμηνεία των αποσπασμάτων*. «Κλειώ», Πάτρα 1991. β) *Ηράκλειτος. Φιλοσοφική ερμηνεία των αποσπασμάτων*. «Κλειώ», Πάτρα 2009.
- Μανιάτης, Γιώργος Ι.: *Η μεταβολή και η ταυτότητα στη φιλοσοφία του Ηρακλείτου*. «Παπαζήσης», Αθ. 2001 (= Διδακτορική διατριβή. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Αθ. 1999).
- Παπαγιάννης, Λάμπρος Ι.: *Ηράκλειτος και Λάο-Τσε. Συγκριτική προσέγγιση της σκέψης τους υπό το πρίσμα μιας φιλοσοφίας του γίνεσθαι και της αρμονίας*. Διδακτορική διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Θεσσαλονίκη 2014.
- Παπαδής, Δημήτρης: *Ηράκλειτος: περί ανθρώπου*. «Σύγχρονη παιδεία», Θεσσαλονίκη 1995.
- Πόλης, Μιχάλης Α.: *Ηράκλειτος ο Εφέσιος. Η παρουσίαση της κοσμοθεωρίας του σκοτεινού φιλοσόφου και της επίδρασής της στη διαχρονική ανθρώπινη φιλοσοφία, διανόηση, θρησκεία, επιστήμη και γνωσιολογική αναζήτηση*. Λάρνακα 2006.
- Ράμφος, Στέλιος: *Η μουσική του Ηρακλείτου*. «Κέδρος», Αθ. 1976.
- Ραπτόπουλος, Βαγγέλης: *Αρχαία συνταγή: Ηρόδοτος, Ηράκλειτος, Λουκιανός*. Συλλογικό έργο. Ανθολόγηση-Μετάφρ.-Επιμ. Βαγγέλης Ραπτόπουλος. «Κέδρος», Αθ. 2006.
- Ρούσσο, Ευάγγελος Ν.: *Ο Ηράκλειτος στις Εννεάδες του Πλωτίνου*. Διδακτορική Διατριβή, Αθ. 1968.
- Σπυρόπουλος, Νίκος: *Ηράκλειτος*. «Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία», Αθ. 1948.
- Ταμπάκης, Νίκος: *Ηράκλειτος και σύγχρονος κόσμος. Διαλόγου συνέχεια*. "Γκοβόστης", Αθ. 2006.
- Τσαφαράς, Κωνσταντίνος: *Ο Ηράκλειτος*. Αθ. 1985.
- Φαράντος, Γ.: *Ο Ηράκλειτος και η διαλεκτική φιλοσοφική σκέψη*. «Αιχμή», Αθ. 1984.
- Χρηστίδης, Θεόδωρος Μ.: *Ο Ηράκλειτος, ο κόσμος και ο Θεός. Γνωσιολογία, κοσμολογία και το πρόβλημα της ζωής και του θανάτου*. «Εξάντας», Αθ. 2009.
- Geldard, R.: *Ηράκλειτος*. Μετάφρ. Σ. Λειβαδοπούλου. "Αρχέτυπο", Θεσσαλονίκη 2003.
- Heidegger, M.: *Λόγος, μοίρα, αλήθεια. Ηράκλειτος, Παρμενίδης*. Μετάφρ. Ιωάννα Αβραμίδου, Εισαγωγή Παναγιώτης Θανασάς, Επιμ. Γιώργος Ξηροπαΐδης. "Πλέθρον", Αθ. 2009.
- Kahn, Charles H.: *Η τέχνη και η σκέψη του Ηράκλειτου: Έκδοση των αποσπασμάτων με μετάφραση και σχολιασμό*. Μετάφρ. Καλλιόπη Αναστασοπούλου. «Ενάλιος», Αθ. 2011.
- Kirk, G.S.: *Ηράκλειτος: τα κοσμολογικά αποσπάσματα*. Μετάφρ. Νίκος Γιανναδάκης. Τόμος πρώτος. «Πολύτυπο», Αθ. 1985.
- Osho (= Όσο = Σρι Ραζνίς Μπαγκουάν): *Η κρυμμένη αρμονία. Ομιλίες πάνω σε αποσπάσματα του Ηράκλειτου*. Μετάφρ. Κατερίνα Βοζόνη – Κώστας Γιούργος. 3^η έκδοση, «Ρέμπελ», Αθ. 2005 (2003². «Το Αυγό», Αθ. 1981¹).
- Sri Aurobindo (= Σρι Ωρομπίντο): *Ηράκλειτος*. Μετάφρ. Κατερίνα Παπαδιαμαντοπούλου. "Πύρινος Κόσμος", Αθ. 2003.

3. ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ (1979-σήμερα)

1979

- Βέικος, Θεόφιλος: «Ο λόγος και η τάξη του κόσμου των ανθρώπων στον Ηράκλειτο (απόσπ. 114)». [Περίληψη γερμανικού άρθρου]. *Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών* 28 (1979-1985), 411.

1980

- Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Παρατηρήσεις εις τα 'λεγόμενα' αποσπάσματα του Ηρακλείτου». *Πλάτων* 32/33 (1980-81), 347-349.
- Παιονίδης, Φιλίμων: «Συμβολή στην κατανόηση του πολιτικού Ηρακλείτου». *Παρνασσός* 22 (1980), 567-573.

1981

- Γέροντας, Δημήτρης: «Στα ίχνη του Ηράκλειτου». *Ευθύνη* 114 (1981), 328-333.
- Μουρελάτος, Αλέξανδρος-Φοίβος: «Ηράκλειτος, Παρμενίδης, και η απλοϊκή μεταφυσική των πραγμάτων». *Δευκαλίων* 33/34 (1981), 57-75.
- Σκιαδάς, Αριστόξενος: «Ηράκλειτος, Frg. 22B 56 D.-K. και η παράδοση για τον θάνατο του Ομήρου». Στο: *Μνήμη Αναστασίου Γιανναρά (1920-1977)*. «Παπαζήσης», Αθ. 1981, 30-36.
- Gigon, Olof: «Στοχασμοί πάνω στον Ηράκλειτο και τον Παρμενίδη». Μετάφρ. Λίλα Σκάμη. *Εποπτεία* 54 (1981), 99-107.

1982

- Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Σχόλια εις Ηράκλειτον, παρατηρήσεις εις Αναξαγόραν». *Πλάτων* 34/35 (1982-83), 173-174.
- Κεσσίδης, Θεοχάρης: α) «Η διαλεκτική του Ηράκλειτου του Εφέσιου». *Επιστημονική σκέψη* 9 (1982), 58-65. β) «Ο Ηράκλειτος και η αρχαία Ανατολή. (Κριτικές σημειώσεις)». *Παρνασσός* 24 (1982), 303-316.
- Μιχαηλίδης, Κώστας: «Η έννοια του παιγνιδιού στον Ηράκλειτο και τη νεότερη σκέψη». *Ζήνων* 3 (1982), 35-43.
- Πανάγος, Σ.: «Ηράκλειτος - Σωκράτης: Δυο κλαδιά του ίδιου δρυ». *Δαυλός* 8-9 (1982), 381-394.
- Πανάγος, Σ. – Δέπος, Γεώργιος Δ.: «Ηράκλειτος και Σωκράτης». *Δαυλός* 12 (1982), 540-549.
- Ρόζος, Ευάγγελος: «Ηράκλειτος και Σωκράτης. (Αντιπαράλληλισμοί και αντιθέσεις)». *Δαυλός* 11 (1982), 479-485.
- Φαράντος, Γεώργιος: «Η πολιτική φιλοσοφία του Ηράκλειτου». *Παρνασσός* 24 (1982), 54-111.

1983

- Αποστολίδης, Ρένος: «Ηράκλειτος». *Δαυλός* 14 (1983), 609-617.
- Αποστολίδης Ρένος, Ηρακλής και Στάντης: «Ηράκλειτος. Από τη νεώτερη έκδοση με σχόλια του Μ. Μάρκοβιτς». *Δαυλός* 15 (1983), 661-666.
- Kessidis, Theocharis: «Οι κοινωνικο-πολιτικές απόψεις του Ηρακλείτου» [Ελληνική περίληψη Δημήτρη Παπαδή]. *Φιλοσοφία* 13-14 (1983-84), 106-108.

1985

- Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, *Γλώσσα και πραγματικότητα στην ελληνική φιλοσοφία*. Αθ. 1985 [**Συντομογραφικά: Γλώσσα και πραγματικότητα** (1985)].
- Δεληβογιατζής, Σωκράτης: «Ο λόγος της ολότητας στον Ηράκλειτο». Στο: *Γλώσσα και πραγματικότητα* (1985), 37-44.
- Κελεσίδου, Άννα: «Ηράκλειτος και Ζήνων ο Κιτιεύς. Η λογική κατανόηση του κόσμου και η επικαιρότητά της». Στο: Κέντρον Επιστημονικών Ερευνών, *Επετηρίς. Φιλοσοφικόν παράρτημα II: Στωικισμός*. Λευκωσία 1985, 131-139.
- Λιαντίνης, Δημήτρης: «Το ποιητικό ρήμα στον Ηράκλειτο». Στο: *Γλώσσα και πραγματικότητα* (1985), 52-59.
- Μιχαηλίδης, Κώστας: «Λέγειν, κρύπτειν, σημαίνει: Γλώσσα και πραγματικότητα στη φιλοσοφία του Ηρακλείτου». Στο: *Γλώσσα και πραγματικότητα* (1985), 29-35.
- Ρούσσο, Ευάγγελος Ν.: «Ηράκλειτος ο Εφέσιος». Στο: *Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. Παγκόσμιο βιογραφικό λεξικό*. «Εκδοτική Αθηνών», Τόμος 4, Αθ. 1985, 39-41.
- Berenson, F. M.: «Η σημασία της φιλοσοφίας του Ηρακλείτου». Μετάφρ. Κωνσταντίνος Βουδούρης. *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 2 (1985), 243-251.

1986

- Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Για τον Ηράκλειτο κ.ά.» *Πλάτων* 38 (1986), 88-101.

1987

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - Ηράκλειτος

Βουδούρης, Κωνσταντίνος: «Ο Ηράκλειτος και η διαλεκτική αντίληψη για την πολιτική». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 4 (1987), 255-275.

Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Περί των πηγών του Ηρακλείτου» [Περίληψη γερμανικού άρθρου]. *Πλάτων* 39 (1987), 165.

Μαρκάκης, Μανώλης: «Ο Ηράκλειτος. Φιλοσοφικό σχέδιασμα». *Σύγχρονη Σκέψη* 129 (1987), 4.

Lebedev, A.: «Μεταφορικές εικόνες από την λαμπαδηδρομία στον Ηράκλειτο». [Περίληψη αγγλικού άρθρου]. *Φιλοσοφία* 17-18 (1987-1988), 255-257.

1988

Ιακώβ, Δανήλ Ι.: «Στο περιθώριο ελληνικών κειμένων, Δ. ΙΙΙ. Ηράκλειτος στον Αλκίφρονα;». *Ελληνικά* 38 (1988), 375-376.

Κωβαίος, Κωστής: «Ηράκλειτος, Hegel και διαλεκτική. Μια κριτική των απόψεων του Popper». Στο: Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία, *Η Διαλεκτική*. Αθ. 1988, 44-59.

1989

Γιανναδάκης, Ν. Χ.: «Ηράκλειτος εναντίον Επιμενίδου;». *Αριάδνη, Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης* 5 (1989), 63-68.

1990

- Κωνσταντίνος Ι. Βουδούρης (Επιμ.): *Ιωνική Φιλοσοφία*. Αθ. 1990 [Συντομογραφικά: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990)].

Βουδούρης, Κωνσταντίνος Ι.: «Ο Ηράκλειτος και η διαλεκτική αντίληψη για την πολιτική». Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 22-44.

Λαμπρέλλης, Δημήτρης Ν.: «Το παίγνιο του κόσμου. Nietzsche και Ηράκλειτος». Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 90-100.

Μιχαηλίδης, Κώστας: «Το υπερβατικό του λόγου κατά τον Ηράκλειτο». Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 101-109.

Παναγιώτου, Π.: «Ο Ηράκλειτος του Μάρκου Αυρηλίου». Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 140-148.

Παπαδής, Δημήτρης: «Αισθητική και νοητική γνώση στον Ηράκλειτο». Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 149-159.

Moravcsik, J. M.: «Ο Ηράκλειτος στο σταυροδρόμι της προσωκρατικής διανόησης». Μετάφρ. Δημήτρης Ν. Λαμπρέλλης. Στο: *Ιωνική Φιλοσοφία* (1990), 110-126.

1992

Νόνικας, Σ.: «Ηράκλειτος – Σωκράτης – Πλάτων». *Φιλολογική Πρωτοχρονιά* 49 (1992), 303-307.

1994

Μάρκος, Αντώνιος Γ.: «Η διαλεκτική των γενεών ως δέον κατά τον Ηράκλειτον». *Πλάτων* 46 (1994), 44-54.

1995

- Κωνσταντίνος Βουδούρης (Επιμ.): *Αριστοτελική πολιτική φιλοσοφία*. Αθ. 1995 [Συντομογραφικά: *Αριστοτελική πολιτική φιλοσοφία* (1995)].

Βουδούρης, Κωνσταντίνος: «Ενότητα, αρμονία και πολιτική μεταβολή. Από τον Ηράκλειτο στον Αριστοτέλη». Στο: *Αριστοτελική πολιτική φιλοσοφία* (1995), 37-50.

Γεωργούλης, Κωνσταντίνος Δ.: «Η πνευματική παρουσία του Ηρακλείτου». Στο: Ηράκλειτος: *Άπαντα*. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Αθανάσιος Κυριαζόπουλος. «Κάκτος», Αθ. 1995, 367-400.

Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Σχόλια εις Αναξίμανδρον, Ηράκλειτον και Αυγουστίνον». *Φιλοσοφία* 25-26 (1995-96), 90-95.

Καλογεράκος, Ιωάννης Γ.: «*Πυρ* και *θεός*: φυσική και θεολογία στη σκέψη του Ηρακλείτου». *Φιλοσοφία* 25-26 (1995-96), 96-115.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - Ηράκλειτος

Παπαδόπουλος, Θανάσης: «Η φιλοσοφία του Ηρακλείτου. Το αληθινό της νόημα». Στο: Ηράκλειτος: *Άπαντα*. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Αθανάσιος Κυριαζόπουλος. «Κάκτος», Αθ. 1995, 231-365.

Aurobindo, Sri: «Ηράκλειτος». Στο: Ηράκλειτος: *Άπαντα*. Εισαγωγή-Μετάφρ.-Σχόλια Αθανάσιος Κυριαζόπουλος. «Κάκτος», Αθ. 1995, 401-465.

1996

Robinson, Thomas M.: «Η αυτοέκφραση του πραγματικού. Ο λόγος στον Ηράκλειτο, στον Πλάτωνα και στον συγγραφέα του τέταρτου Ευαγγελίου». Στο: Βουδούρης, Κωνσταντίνος (Επιμ.): *Η φιλοσοφία του λόγου*. Αθ. 1996, 153-161.

1997

Βουδούρης, Κωνσταντίνος: «Ηράκλειτος και αυτογνωσία». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 14 (1997), 3-18.

Ζούμπος, Αναστάσιος Ν.: «Παρατηρήσεις εις απόσπασμα του Ηρακλείτου». *Φιλοσοφία* 27-28 (1997-1998), 74-75.

Χρηστίδης, Θεόδωρος Μ.: «Ο Ηράκλειτος και η πολυπλοκότητα: Μια ριζική αντίθεση προς το ιδανικό ενός κόσμου σταθερού και αρμονικού». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 14 (1997), 139-161.

1998

- Μουρελάτος, Αλέξανδρος-Φοίβος (Επιμ.): *Οι Προσωκρατικοί*. 2 τόμοι. Μετάφρ. Φωτεινή Τσιγκάνου, Νίκος Γιανναδάκης, Σπύρος Μοσχονάς, Γιάννης Τζαβάρας. "Κωστέα-Γείτονα", Αθ. 1998. [Συντομογραφικά: *Οι Προσωκρατικοί* (1998)].

Καλογεράκος, Ιωάννης Γ.: «Ηράκλειτος, απόσπασμα 102: Ερμηνευτική προσέγγιση». *Πλάτων* 50 (1998), 127-139.

Μαραγγιανού, Ευαγγελία: «Η ειρήνη στον Πλάτωνα και στον Ηράκλειτο». *Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών* 33 (1998-2001), 227-233.

Μαρκαντωνάτου, Μαρία: «Ο Ηράκλειτος σ' ένα ποίημα του Σεφέρη». *Φιλοσοφία και Παιδεία* 11 (1998), 16-17.

Fränkel, Hermann: «Ένα σχήμα Ηρακλείτειου στοχασμού». Μετάφρ. Φωτεινή Γ. Τσιγκάνου. Στο: *Οι Προσωκρατικοί* (1998), 297-315.

Guthrie, W. K. C.: «Ροή και λόγος στον Ηράκλειτο». Μετάφρ. Φωτεινή Γ. Τσιγκάνου. Στο: *Οι Προσωκρατικοί* (1998), 274-296.

Hölscher, Uno: «Παράδοξο, παρομοίωση και γνωμικό στον Ηράκλειτο». Μετάφρ. Γιάννης Τζαβάρας. Στο: *Οι Προσωκρατικοί* (1998), 316-327.

Kirk, G. S.: «Η φυσική μεταβολή στον Ηράκλειτο». Μετάφρ. Φωτεινή Γ. Τσιγκάνου. Στο: *Οι Προσωκρατικοί* (1998), 263-273.

1999

Καλογεράκος, Ιωάννης: «Δίκης όνομα. Διαστάσεις της δίκης στη φιλοσοφία του Ηράκλειτου». *Ελληνικά* 49 (1999), 225-243.

Μανιάτης, Γεώργιος: «Η μεταβολή και η ταυτότητα στη φιλοσοφία του Ηρακλείτου. Περίληψη της [διδαστορικής] διατριβής στην ελληνική». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 16 (1999), 284-287.

2000

Κελεσιδου, Άννα: «Ο 'νέος εφ' ημέρη ήλιος' των Ιώνων φιλοσόφων». *Φιλοσοφία* 30 (2000), 54-59.

Μαραγγιανού, Ευαγγελία: «Η ειρήνη στον Πλάτωνα και στον Ηράκλειτο». *Επιστημονική Επετηρίς της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών* 33 (2000-2001), 227-233.

2001

- Βουδούρης, Κωνσταντίνος (Επιμ.): *Ελληνική φιλοσοφία και γνωσιοθεωρία*. «Ιωνία», Αθ. 2001. [Συντομογραφικά: *Ελληνική φιλοσοφία και γνωσιοθεωρία* (2001)].

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - Ηράκλειτος

Μανιάτης, Γεώργιος Ν.: «Γνωσιοθεωρία και γλώσσα στον Ηράκλειτο». Στο: *Ελληνική φιλοσοφία και γνωσιοθεωρία* (2001), 71-86.

Σακελλαριάδης, Αθανάσιος: «Η ηρακλείτεια διδασκαλία για τις απόκρυφες τελετουργίες και λατρείες». *Θρησκειολογία – Ιερά/Βέβηλα* 2 (2001), 39-46.

2002

Βαρβαρέσος, Ευάγγελος – Χρηστίδης, Θεόδωρος: «Το ηρακλείτειο 'ήθος' οδηγός για την υπέρ του παρμενίδειου 'Είναι' επιλογή». *Φιλολόγος* 110 (2002-2003), 582-587.

Βρύζας, Ιωάννης: «*Η σκέψη του Ηράκλειτου για την κοινωνικοπολιτική θέσμιση και τη δικαιοσύνη (σχετικά αποσπάσματα, ιστορικά συμφραζόμενα, σύγχρονες διαθλάσεις)*. Περίληψη της [διδασκτορικής] διατριβής στην ελληνική». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 19 (2002), 370-374.

Ηλιοπούλου, Γιώργος: «Το Ηρακλείτειο σκάνδαλο». *Φιλοσοφία και Παιδεία* 24 (2002), 12.

Μαρκόπουλος, Ιωάννης Ν.: «Η ενότητα των αντιθέτων στην ηρακλείτεια διάνοηση και στη σύγχρονη Φυσική». *Ελληνική Φιλοσοφική Επιθεώρηση* 19 (2002), 325-329.

Πρωτοπαπά-Μαρνέλη, Μαρία: «Η συμμετοχή των παρ' Ηρακλείτω *καθευδόντων* στο κοσμικό γίνεσθαι, κατά τον Μάρκο Αυρήλιο». *Φιλοσοφία* 32 (2002), 104-110.

Τερέζης, Χρήστος – Φυσκίλης, Γεώργιος: «Το θρησκευτικό στοιχείο στον Ηράκλειτο και ο χριστιανισμός». *Θρησκειολογία – Ιερά/Βέβηλα* 3 (2002), 57-76.

2003

Ρούσσο, Ευάγγελος: «Ηράκλειτος παρωδούμενος, *Βιογραφικά μυθεύματα*». *Δευκαλίων* 21/1 (2003), 113-132.

2004

- *Φιλοσοφίας αγώνισμα. Μελέτες προς τιμήν του καθηγητού Κωνσταντίνου Βουδούρη*. Αθ. 2004 [**Συντομογραφικά: Φιλοσοφίας αγώνισμα** (2004)].

Κεσσίδης, Θεοχάρης: «Ο Ηράκλειτος και ο διαλεκτικός υλισμός». *Φιλοσοφία* 34 (2004), 85-95.

Τζωρτζόπουλος, Δημήτρης: «Ο χρόνος ως φιλοσοφικό πρόβλημα στον Ηράκλειτο και στον Hegel». Στο: *Φιλοσοφίας αγώνισμα* (2004), 592-604.

2005

Αντωνοπούλου-Τρεχλή, Ζωή: «Ωσπερ σάρμα εική κεχυμένων ο κάλλιστος κόσμος» [Περίληψη γαλλικού άρθρου]. *Φιλοσοφία* 35 (2005), 38.

Αντωνοπούλου-Τρεχλή, Ζωή: «Ωσπερ σάρμα εική κεχυμένων ο κάλλιστος κόσμος» [Περίληψη γαλλικού άρθρου]. *Φιλοσοφία* 35 (2005), 38.

Frère, Jean: «Ο διπλούς δεσμός (Δύο ηρακλείτειες προσφυγές στην εικόνα)» [Περίληψη γαλλικού άρθρου]. *Φιλοσοφία* 35 (2005), 49.

2008

Μάντζαρης, Ιωάννης Ε.: «Η γνώση ως παιδαγωγική έννοια στη φιλοσοφία του Ηράκλειτου». *Φιλοσοφία και Παιδεία* 49-50 (2008), 35-37.

2009

- Βουδούρης, Κωνσταντίνος – Γεωργοβασίλης, Δημοσθένης (Επιμ.): *Η ελληνική φιλοσοφία και τα προβλήματα της εποχής μας*. «Ιωνία», Αθ. 2009. [**Συντομογραφικά: Η ελληνική φιλοσοφία και τα προβλήματα** (2009)].

Πατέλης, Δημήτριος Σ.: «Περί της επικαιρότητας της ηρακλείτειας διαλεκτικής». Στο: *Η ελληνική φιλοσοφία και τα προβλήματα* (2009), 192-209. [Στο διαδίκτυο: http://www.ilhs.tuc.gr/gr/dim_irakleiteia_dialektiki.htm].

2010

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - Ηράκλειτος

Χρυσικοπούλου, Σουλβάνα: «Ηράκλειτος και Ξενοφάνης στον Σοφιστή του Πλάτωνα. Η αφανής αρμονία». [Περίληψη αγγλ. άρθρου]. *Αριάδνη. Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης* 16 (2010), 98.

2011

Δήμου-Τζαβάρα, Αναστασία: «Φιλοσοφικές αρχές του Ηρακλείτου ως αποκωδικοποιητές της ζωής και της ποιητικής δημιουργίας του Κωνσταντίνου Καβάφη». Στο: Βουδούρης, Κωνσταντίνος (Επιμ.): *Φιλοσοφία, τέχνη και τεχνολογία*. «Ιωνία», Αθ. 2011, 33-56.

2014

Αλατζόγλου-Θέμελη, Κική: «Γιατί ο Ηράκλειτος υπερτονίζει την κίνηση και οι Ελεάτες την ακινησία;». *Φιλοσοφία και Παιδεία* 66-67 (2014), 8-9.

2015

Περάκης, Εμμανουήλ Β.: «Οι πολιτικές απόψεις του Ηρακλείτου σε σχέση με την εποχή μας». Στο: Αδάμ, Μαρία – Γεωργοβασίλης, Δημοσθένης (Επιμ.): *Ελληνική φιλοσοφία και ηθικά και πολιτικά ζητήματα*. E-book. «Ιωνία», Αθ. 2015.

2016

- Διεθνής Επιστημονική Εταιρεία Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας – Ένωση Ελλήνων Φυσικών: 2^η επιστημονική ημερίδα: *Προσωκρατική φιλοσοφία: ο άνθρωπος, η κοινωνία και ο κόσμος*. Επιμ. Κωνσταντίνος Καλαχάνης, Αθ. 2016. [Συντομογραφικά: *Προσωκρατική φιλοσοφία: ο άνθρωπος, η κοινωνία και ο κόσμος* (2016)].

Λάζου, Άννα: «Ο Ηράκλειτος στον διαλεκτικό [Ναζίμ] Χικμέτ». Στο: *Προσωκρατική φιλοσοφία: ο άνθρωπος, η κοινωνία και ο κόσμος* (2016). Διαδίκτυο, 1-13.

Πόταρη, Δέσποινα Αθηνά: «Η ροή ως πολιτική. Ψυχικές και πολιτικές διαστάσεις του ηρακλείτειου λόγου». Στο: *Προσωκρατική φιλοσοφία: ο άνθρωπος, η κοινωνία και ο κόσμος* (2016). Διαδίκτυο, 1-12.

Schluderer, Laura Rosella: «Σοφία και σωφρονείν στο απ. Β112 του Ηρακλείτου: μια ανασύνθεση της ηθικής φιλοσοφίας του Ηρακλείτου». [Περίληψη αγγλικού άρθρου]. *Φιλοσοφία. Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών* 46 (2016), 87.

2017

- Διεθνής Επιστημονική Εταιρεία Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας – Ένωση Ελλήνων Φυσικών: 5^ο Διεπιστημονικό Συνέδριο: «Φιλοσοφία και Κοσμολογία: Αφιέρωμα στα 2400 χρόνια από τη γέννηση του Αριστοτέλη». Επιμ. Κωνσταντίνος Καλαχάνης, Ιωάννης Κωστίκας, Άννα Λάζου. Αθ. 2017. [Συντομογραφικά: *Φιλοσοφία και Κοσμολογία: Αφιέρωμα στα 2400 χρόνια από τη γέννηση του Αριστοτέλη* (2017)].

Δώδου, Μαριάννα: «Η λογική του τόπου στις προσεγγίσεις της ηρακλείτειας σκέψης από τον Heidegger». *Φιλοσοφείν: επιστήμη, έννοια, παρρησία* 15 (2017), 45-54.

Καλαχάνης, Κωνσταντίνος – Dimitrijevic, Milan S. – Θεοδοσίου, Ευστράτιος: «Από την θεωρία των εκπυρώσεων κατά τον Ηράκλειτο, στις σύγχρονες θεωρίες για την μοίρα του σύμπαντος». Στο: *Φιλοσοφία και Κοσμολογία: Αφιέρωμα στα 2400 χρόνια από τη γέννηση του Αριστοτέλη* (2017). Διαδίκτυο, 1-7.

Μακρυπούλιας, Βασίλειος: «Ποιος ακριβώς είναι ο κόσμος του Ηρακλείτου;». *Φιλοσοφείν: επιστήμη, έννοια, παρρησία* 15 (2017), 105-114.

Τζωρτζόπουλος, Δημήτρης: «Ηράκλειτος, Hegel, Heidegger: Από το Χάος της πολιτικής ύβρεως στο Φάος του Λόγου». *Φιλοσοφείν: επιστήμη, έννοια, παρρησία* 15 (2017), 183-196.

2018

ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - Ηράκλειτος

Τζαβάρας, Γιάννης: «Το ηρακλείτειο ἔν πάντα κατά τον Heidegger». Στο: *Θέματα Οντολογίας-Μεταφυσικής, Φιλοσοφίας των Μαθηματικών και Λογικής. Τιμητικός τόμος in memoriam Δημητρίου Δ. Μούκανου*. Επιμ. Μελίνα Γ. Μουζάλα. “Gutenberg”, Αθ. 2018, 25-51.